

Hà Nội, ngày 07 tháng 12 năm 2015

THÔNG BÁO**Kết luận thanh tra việc chấp hành quy định của pháp luật
về quản lý, sử dụng vốn và tài sản tại Tổng công ty Lương thực Miền Nam
và một số đơn vị thành viên**

Ngày 25/9/2015, Tổng Thanh tra Chính phủ ban hành Kết luận thanh tra số 2734 /KL-TTCTP việc chấp hành quy định của pháp luật về quản lý, sử dụng vốn và tài sản tại Tổng công ty Lương thực Miền Nam và một số đơn vị thành viên. Văn phòng Chính phủ có thông báo ý kiến của Phó Thủ tướng Nguyễn Xuân Phúc tại Văn bản số 3928/VPCP-V.I ngày 29/10/2015 về việc xử lý sau thanh tra tại Tổng công ty Lương thực Miền Nam.

Căn cứ Điều 39 Luật thanh tra số 56/2010/QH12 ngày 01/7/2010 quy định về công khai kết luận thanh tra, Thanh tra Chính phủ thông báo công khai Kết luận thanh tra như sau:

I. NỘI DUNG THANH TRA

Thanh tra việc chấp hành quy định của pháp luật về quản lý, sử dụng vốn và tài sản tại Tổng công ty Lương thực Miền Nam và một số đơn vị thành viên, thời kỳ thanh tra năm 2012 – 2013. Thanh tra Chính phủ tập trung vào một số nội dung như sau: về bảo lãnh vốn vay, sử dụng vốn, đầu tư ngoài ngành, mua bán hàng hóa, quản lý sử dụng đất đai và đầu tư xây dựng; thực hiện chính sách tạm trữ lương thực và xuất khẩu gạo.

II. NHỮNG ƯU ĐIỂM, THIẾU SÓT, VI PHẠM QUA THANH TRA**1. Những ưu điểm**

Trong năm 2012, năm 2013, mặc dù hoạt động trong môi trường cạnh tranh gay gắt, tình hình kinh tế, thị trường trong và ngoài nước có nhiều biến động, sự sụt giảm số lượng xuất khẩu lương thực vào các thị trường tập trung, thường có hiệu quả cao được thay thế bằng thị trường thương mại hiệu quả thấp. Đồng thời, do không chủ động được nguồn hàng tiêu thụ nên các năm thường có lượng hàng tồn kho lớn, phát sinh lãi ngân hàng, phí bảo quản, tái chế, trong khi giá thị trường lại tiếp tục giảm. Về thủy sản tiếp tục gặp rất nhiều khó khăn, đặc biệt là trong lĩnh vực nuôi trồng và chế biến cá tra xuất khẩu, thiếu vốn sản xuất kinh doanh do thắt chặt tín dụng của Chính phủ để chống lạm phát. Bên cạnh đó, khủng hoảng kinh tế thế giới vẫn chưa hồi phục dẫn đến nhu cầu tiêu thụ cá tra ở một số thị trường chính như EU, Mỹ và Trung Đông giảm sút, các chi phí yếu tố đầu vào của sản xuất tăng đã làm tăng giá thành sản phẩm, trong khi giá bán đầu ra lại giảm. Mặc dù có những khó khăn như trên, Tổng công ty Lương thực Miền Nam đã có nhiều cố

gắng trong sản xuất và chế biến thủy sản, xuất khẩu và tiêu thụ lương thực cho người nông dân, trong 02 năm 2012 - 2013 Tổng công ty đã mua lương thực quy gạo 6.172.420 tấn, bán ra 6.104.472 tấn, xuất khẩu đạt kim ngạch 1.669.643.419 USD, tạo việc làm, thu nhập ổn định cho hơn 8.397 lao động, thu nhập bình quân năm 2013 là 4,8 triệu đồng/người/tháng.

Ngoài kết quả về sản xuất kinh doanh, đóng góp cho ngân sách, Tổng công ty và các đơn vị thành viên còn có nhiều đóng góp tích cực vào chương trình công nghiệp hóa, hiện đại hóa nông nghiệp, nông thôn; tham gia các hoạt động tại các địa phương và góp phần vào việc bình ổn thị trường lúa gạo, đảm bảo an ninh lương thực quốc gia, ổn định an ninh, chính trị trên địa bàn; góp phần xóa đói giảm nghèo.

2. Những thiếu sót, vi phạm

2.1. Về hoạt động kinh doanh

2.1.1. Đối với Công ty mẹ

- Thực hiện cho vay và bảo lãnh vay vốn cho một số đơn vị (Công ty cổ phần Tô Châu, Công ty TNHH Bình Tây, Công ty TNHH MTV Lương thực Sài Gòn, Công ty cổ phần Lương thực Hậu Giang) không đúng quy định, vượt thẩm quyền được giao với số tiền là 1.780.344 triệu đồng. Hậu quả Tổng công ty phải trả thay vốn vay cho Công ty cổ phần Hậu Giang là 28.000 triệu đồng; khó thu hồi được vốn cho vay tại Công ty cổ phần Tô Châu là 80.163 triệu đồng; nguy cơ phải trả thay cho Công ty TNHH Bình Tây nợ ngân hàng là 93.421 triệu đồng và Công ty cổ phần Tô Châu là 56.946 triệu đồng.

- Đầu tư góp vốn và sử dụng vốn góp với giá trị 47.208 triệu đồng để thành lập Công ty cổ phần Vận tải biển Hoa Sen có nhiều sai phạm, đầu tư không hiệu quả, kinh doanh thua lỗ mất vốn Nhà nước là 22.835,36 triệu đồng; mua cổ phần của Công ty Vận tải biển Việt Nam với số tiền 59.595 triệu đồng và Công ty cổ phần nước khoáng Samvi với số tiền 14.410,378 triệu đồng chưa đúng quy định về trình tự thủ tục, đầu tư không hiệu quả. Mua cổ phần của Công ty cổ phần nước khoáng Samvi không đúng mệnh giá 455 triệu đồng, hàng năm Tổng công ty không được chia cổ tức, phải trích lập dự phòng giảm giá cổ phiếu là 55.036 triệu đồng.

- Chi phí hoa hồng môi giới năm 2013 với số tiền 100.265 triệu đồng chưa đảm bảo công khai và thông qua Hội đồng thành viên theo quy định; hạch toán chưa đúng chi phí môi giới 108.140 triệu đồng; chi chưa đúng quy định phí ủy thác xuất khẩu 6.129,3 triệu đồng; không thu hồi chi phí thỏa thuận Liên doanh 2.660 triệu đồng.

- Chưa thực hiện đúng theo quy định của Nhà nước về thu mua lúa gạo tạm trữ, không giao dịch mua trực tiếp của người nông dân, không tổ chức liên kết được thành hệ thống trong mua bán nên chưa thực hiện đúng chính sách Nhà nước với mục đích tạm trữ lúa gạo để đảm bảo cho người nông dân có lãi tối thiểu 30%.

2.1.2. Đối với các Công ty hạch toán phụ thuộc

Việc mua bán hàng hóa của một số đơn vị đã vi phạm các quy định về Quy chế tổ chức và hoạt động, Quy chế quản lý tiền hàng trong mua, bán, cung ứng hàng hóa, dịch vụ, Quy chế mua, bán hàng hóa, dịch vụ của Tổng công ty, của các đơn vị thành viên với số tiền 62.069.939,566 triệu đồng (Công ty Lương thực Vĩnh Long, Công ty Lương thực Thực phẩm An Giang, Công ty Lương thực Đồng Tháp, Công ty Lương thực Tiền Giang, Công ty Lương thực Bạc Liêu, Công ty Lương thực Sóc Trăng). Những vi phạm trên dẫn tới Tổng công ty và các đơn vị bị chiếm dụng vốn, nợ khó đòi, nguy cơ mất vốn là rất lớn.

Sử dụng vốn và tài sản chưa đúng quy định, không có phương án xử lý đối với tài sản không sử dụng, ký kết hợp đồng và thanh toán khi dự án khả thi chưa được phê duyệt; mua vượt kế hoạch Tổng công ty giao, sử dụng vốn ngắn hạn thanh toán cho đầu tư mua sắm, huy động vốn khi không được sự đồng ý của Tổng công ty với giá trị 3.001.029,34 triệu đồng và 62.603.174 USD dẫn đến làm giảm hiệu quả trong sản xuất kinh doanh (Công ty Bột mì Bình Đông, Công ty Lương thực Trà Vinh, Công ty Nông sản Thực phẩm Tiền Giang, Công ty Lương thực An Giang, Công ty Lương thực Tiền Giang, Công ty Lương thực Long An, Công ty Lương thực Sóc Trăng); Công ty Lương thực Vĩnh Long, Công ty cổ phần Sài Gòn Lương thực trích lập dự phòng chưa đúng quy định với số tiền là 41.307 triệu đồng.

2.1.3. Đối với các Công ty hạch toán độc lập

- Công ty TNHH MTV Lương thực thành phố Hồ Chí Minh mua cổ phần Công ty cổ phần Phú Tam Khôi với giá trị 12.400 triệu đồng, đầu tư góp vốn khi chưa có phương án kinh doanh, kết quả đầu tư không có lãi, lỗ mất phần vốn góp là 6.100 triệu đồng; Công ty TNHH Bình Tây mua cổ phiếu Công ty Bao bì Bình Tây với số tiền 1.438 triệu đồng, mua cổ phiếu khi chưa có phương án đầu tư, năm 2013 không được chia cổ tức.

- Việc mua bán hàng hóa của các đơn vị không chặt chẽ, ký kết và thực hiện hợp đồng vi phạm những quy định của Tổng công ty và của các đơn vị với giá trị 2.219.333,644 triệu đồng (Công ty cổ phần Lương thực Hậu Giang, Công ty cổ phần Tô Châu, Công ty cổ phần Xây lắp - Cơ khí và Lương thực Thực phẩm, Công ty cổ phần Xuất nhập khẩu Nông sản Thực phẩm Cà Mau, Công ty TNHH MTV Xuất khẩu Kiên Giang, Công ty cổ phần Lương thực Thực phẩm Vĩnh Long). Những vi phạm trên dẫn đến nợ khó đòi, kinh doanh không hiệu quả, thua lỗ, mất vốn Nhà nước, Công ty mẹ phải trích lập dự phòng giảm giá các khoản đầu tư tài chính, hạch toán vào chi phí năm 2013 là 226.576 triệu đồng.

2.2. Công tác quản lý đất đai và đầu tư xây dựng

- *Công tác quản lý đất đai:* Tổng công ty và một số đơn vị thành viên đã vi phạm quy định trong quản lý và sử dụng đất đai, sử dụng đất không hiệu quả, để đất trống, một số cơ sở nhà đất cho thuê sử dụng không đúng mục đích với tổng diện tích 195.788,7 m² (Công ty mẹ và các Công ty hạch toán phụ thuộc là 119.760,5 m², các Công ty hạch toán độc lập là 76.028,2 m²).

- *Công tác đầu tư xây dựng*: Tổng công ty và các đơn vị thành viên có nhiều sai phạm về trình tự thủ tục đầu tư, thẩm định và phê duyệt dự án, nhiều dự án tiến độ triển khai thực hiện còn chậm, không đưa vào sản xuất hoặc kinh doanh không hiệu quả, cụ thể:

+ Đầu tư các dự án thủy sản với giá trị thực hiện 556.719 triệu đồng, không được Thủ tướng Chính phủ phê duyệt trong mục tiêu, chiến lược, kế hoạch dài hạn theo quy định. Quá trình thực hiện dự án đã vi phạm những quy định của pháp luật như: không thẩm định thiết kế cơ sở, chưa được cấp phép xây dựng đã khởi công, không thẩm định hoặc thẩm định dự án nhưng không đảm bảo theo quy định, không có kế hoạch đấu thầu tổng thể, phân chia và chỉ định thầu không theo quy định, đấu thầu vi phạm điều kiện tiên quyết của hồ sơ mời thầu, ký hợp đồng với đơn vị là Công ty con của đơn vị trúng thầu (gói thầu số 2 của Nhà máy Chế biến và Bảo quản thủy sản thực phẩm - Tiền Giang).

+ Nhận chuyển nhượng và đầu tư dự án với giá trị 242.366 triệu đồng khi thị trường thủy sản gặp khó khăn, không tính đến hiệu quả và sự phù hợp của dự án trong tổng thể dây chuyền sản xuất, dẫn đến nguyên liệu không đủ, hiệu suất sử dụng thấp, chi phí giá thành sản xuất cao, sản xuất kinh doanh thua lỗ, không hiệu quả.

+ Đầu tư kho chứa đến nay mới thực hiện được 35/40 dự án với tổng giá trị 1.758.325 triệu đồng. Quá trình triển khai các dự án chậm, hiệu suất sử dụng kho chứa thấp (đạt 30% thiết kế), hệ số thiết bị được sử dụng chưa cao (đạt 40% thiết kế), đầu tư kho chứa chưa khai thác và sử dụng kho đảm bảo theo thiết kế, dẫn đến hàng năm phải trích khấu hao lớn làm giảm hiệu quả sản xuất kinh doanh.

+ Dự án chợ chuyên doanh Thốt Nốt, thẩm định dự án sơ sài, bổ sung hạng mục dây chuyền đồ lúa sai quy định khi không mang lại hiệu quả, sử dụng vốn nhà nước vượt quy định 88.536 triệu đồng (tính hết giai đoạn I), nghiệm thu thanh toán không đúng chi phí vận chuyển đất 217,790 triệu đồng; nghiệm thu sai khối lượng giá trị dự án Xí nghiệp Chế biến Lương thực Thới Bình 264,5 triệu đồng.

III. KIẾN NGHỊ

Căn cứ kết quả thanh tra, Tổng Thanh tra Chính phủ kiến nghị Thủ tướng Chính phủ chỉ đạo các Bộ và Tổng công ty Lương thực Miền Nam thực hiện một số nội dung sau đây:

1. Về cơ chế chính sách và chấn chỉnh quản lý

- *Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn*

+ Thẩm định và đề xuất Thủ tướng Chính phủ sớm phê duyệt đề án tổ chức, sắp xếp lại mô hình hoạt động của Tổng công ty, ban hành, điều chỉnh cơ chế nhất là các cơ chế quản lý vốn, tài sản, giá mua, giá bán lương thực... cơ chế đặc thù trong kinh doanh lương thực của Tổng công ty.

+ Rà soát đánh giá việc đầu tư, nuôi trồng và chế biến thủy sản; đầu tư xây dựng nhà máy và kho chứa lương thực toàn vùng đồng bằng sông Cửu Long để từ

đó tham mưu cho Chính phủ bổ sung giải pháp trong việc hoạch định chính sách đối với việc phát triển nuôi trồng, chế biến thủy sản và sản xuất, chế biến lương thực.

+ Phối hợp với các Bộ, ngành tiếp tục nghiên cứu đề xuất sửa đổi các chính sách liên quan cho phù hợp với điều kiện thực tế và có tính khả thi (như Quy chế mua tạm trữ, hỗ trợ...). Bổ sung cơ chế, chính sách khuyến khích đối với những doanh nghiệp liên kết với hộ nông dân, tạo ra những vùng sản xuất lớn, chuyên canh sản xuất lúa gạo có chất lượng, hiệu quả bền vững.

+ Hướng dẫn Tổng công ty rà soát, điều chỉnh và xử lý theo quy định của pháp luật đối với các nội dung liên quan đã phát hiện qua thanh tra, nhất là cơ chế quản lý tài chính đối với việc huy động vốn trong việc thực hiện chính sách của nhà nước về an ninh lương thực.

- Bộ Tài chính:

+ Chủ trì đề xuất và xử lý các khoản doanh thu, chi phí, vốn và tài sản đối với Tổng công ty theo kết luận thanh tra.

+ Xem xét việc xử lý những bất cập trong việc kê khai thu thuế thu nhập doanh nghiệp tại Cục Thuế các địa phương của các đơn vị phụ thuộc Tổng công ty, dẫn đến Công ty mẹ (gồm: Văn phòng, các đơn vị phụ thuộc) năm 2013 lỗ nhưng vẫn phải nộp thuế thu nhập doanh nghiệp là chưa phù hợp.

- Bộ Công Thương:

Tham mưu với Chính phủ sửa đổi Nghị định số 109/2010/NĐ-CP ngày 04/11/2010 của Chính phủ và Thông tư số 44/2010/TT-BCT ngày 31/12/2010 của Bộ Công Thương để tăng cường trách nhiệm của các thành viên Hiệp hội Lương thực Việt Nam khi được giao chỉ tiêu xuất khẩu gạo, mở rộng thị trường tập trung về xuất khẩu gạo; đề xuất với Chính phủ bổ sung cơ chế phân bổ hạn mức xuất khẩu gạo ở thị trường tập trung, cơ chế đảm bảo quyền lợi của thương nhân đầu mỗi khi giá xuất khẩu không hiệu quả và có chế tài đủ mạnh để các thương nhân được phân bổ chỉ tiêu xuất khẩu gạo phải thực hiện.

- Đối với Tổng công ty:

+ Xây dựng và hoàn thiện mô hình tổ chức của Tổng công ty và các đơn vị thành viên theo hướng tăng tự chủ cho các đơn vị, củng cố lại tổ chức đảm bảo hoạt động hiệu quả, đẩy mạnh cổ phần hóa, thoái vốn nhà nước tại doanh nghiệp; rà soát xây dựng chiến lược phát triển của Tổng công ty; xem xét bố trí người đại diện vốn tại các Công ty cổ phần, tránh tình trạng một người đại diện tại quá nhiều đơn vị, yêu cầu người đại diện vốn tại Công ty cổ phần Lương thực Thực phẩm Vĩnh Long kiến nghị Ban kiểm soát khởi kiện việc vi phạm điều lệ Công ty gây thiệt hại về kinh tế; bố trí đủ vốn điều lệ cho Công ty TNHH MTV Lương thực thành phố Hồ Chí Minh.

+ Công tác quản lý đất đai: cần chủ động tổng kiểm tra, rà soát, xử lý những thiếu sót, bất cập và sai phạm trong quản lý, sử dụng đất đai. Trên cơ sở đó, bàn giao những diện tích đất không có nhu cầu sử dụng về địa phương,

chuyển nhượng những diện tích đất hình thành từ nguồn vốn của doanh nghiệp do thu hồi công nợ để bổ sung nguồn vốn cho hoạt động sản xuất kinh doanh.

+ Công tác đầu tư xây dựng: rà soát, đánh giá lại năng lực kho chứa, công suất chế biến lương thực toàn Tổng công ty, bố trí điều chỉnh tài sản để các đơn vị sử dụng hiệu quả; lập phương án sắp xếp lại ngành nuôi trồng và chế biến thủy sản để trình Chính phủ phê duyệt chuyển nhượng hoặc điều chuyển cho những đơn vị chuyên ngành; hoàn thành giai đoạn I của Dự án chợ chuyên doanh Thốt Nốt.

+ Về mua bán hàng hóa: Tổng công ty cần sửa đổi Quy chế mua, bán hàng hóa, dịch vụ theo hướng quy định cụ thể hơn quy trình kiểm tra chân hàng trước khi ký kết hợp đồng; số tiền ứng trước cho khách hàng khi thực hiện các hợp đồng mua bán hàng hóa (chỉ từ 5% - 10% giá trị hợp đồng, đồng thời nhận hàng đến đâu trả tiền đến đó theo số lượng thực nhận); rút ngắn thời gian giao nhận hàng kể từ khi ký kết hợp đồng, tránh tình trạng gửi hàng tại kho của đối tượng là khách hàng trong việc thực hiện mua, bán hàng hóa; trách nhiệm báo cáo của các đơn vị và việc kiểm soát quá trình thực hiện hợp đồng của các đơn vị; quy định giá trị của từng hợp đồng được ký kết tại Quy chế tổ chức và hoạt động của từng đơn vị sao cho phù hợp với vốn điều lệ và kế hoạch Tổng công ty giao.

2. Về xử lý kinh tế

Tổng số tiền kiến nghị xử lý là 205.947,59 triệu đồng, trong đó:

- Bộ Tài chính chủ trì nghiên cứu, đề xuất xử lý khoản tiền 196.676 triệu đồng, gồm: khoản chi phí hoa hồng môi giới xuất khẩu gạo hạch toán vào thu nhập khác trong năm 2013 của Tổng công ty là 108.140 triệu đồng và việc sử dụng vượt nguồn vốn ngân sách nhà nước tại Dự án chợ chuyên doanh Thốt Nốt là 88.536 triệu đồng.

- Tổng công ty thực hiện:

+ Thu hồi tổng số tiền là 9.271,59 triệu đồng, bao gồm: 6.129,3 triệu đồng do Hiệp hội lương thực Việt Nam thu phí ủy thác xuất khẩu; 2.660 triệu đồng từ các đơn vị Liên doanh sản xuất phân bón tại Công ty Lương thực Tiền Giang; nghiệm thu sai so với thực tế gói thầu san nền tại dự án Chợ chuyên doanh Thốt Nốt 217,790 triệu đồng và dự án Xí nghiệp Chế biến Lương thực Thới Bình 264,5 triệu đồng.

+ Hạch toán kế toán theo đúng quy định những khoản phải thu, những khoản xử lý của cơ quan nhà nước có thẩm quyền, khoản trích lập dự phòng còn thiếu của năm 2013 không đúng theo quy định tại Công ty Lương thực Vĩnh Long là 36.003 triệu đồng và Công ty cổ phần Sài Gòn Lương thực là 10.400 triệu đồng.

3. Về xử lý trách nhiệm

- Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn, Bộ Tài chính thực hiện và chỉ đạo thực hiện kiểm điểm, xử lý trách nhiệm đối với các cá nhân, đơn vị liên quan đến việc kiểm tra, giám sát, quản lý, sử dụng vốn đối với Tổng công ty và các đơn

vị thành viên thuộc thẩm quyền, trách nhiệm của Bộ được nêu trong kết luận thanh tra.

- Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn chủ trì phối hợp với Bộ Nội vụ thực hiện kiểm điểm, chỉ đạo kiểm điểm và xử lý theo quy định đối với Hội đồng thành viên, Ban Tổng giám đốc và Kiểm soát viên Tổng công ty liên quan đến những khuyết điểm, vi phạm trong việc quản lý, sử dụng vốn sai quy định của pháp luật, điều lệ, quy chế của Tổng công ty và các đơn vị thành viên dẫn đến hậu quả kinh doanh thua lỗ, nợ khó đòi, mất vốn Nhà nước đã nêu trong kết luận thanh tra.

- Tổng công ty: kiểm điểm, tổ chức chỉ đạo kiểm điểm và xử lý theo quy định đối với các tổ chức, cá nhân của Tổng công ty, các đơn vị thành viên liên quan đến những khuyết điểm và vi phạm trong việc quản lý, sử dụng vốn sai quy định của pháp luật, điều lệ, quy chế của Tổng công ty và các đơn vị thành viên với số tiền 9.920.337,96 triệu đồng và 62.993.174 USD, dẫn đến hậu quả kinh doanh thua lỗ, nợ khó đòi, mất vốn Nhà nước đã nêu trong kết luận thanh tra.

- Bộ Công an:

+ Sớm có kết luận điều tra và xử lý theo quy định của pháp luật đối với 02 vụ việc tại Công ty Lương thực Vĩnh Long và Công ty cổ phần Lương thực Hậu Giang mà Thanh tra Chính phủ đã chuyển hồ sơ sang Bộ Công an ngày 24/10/2014.

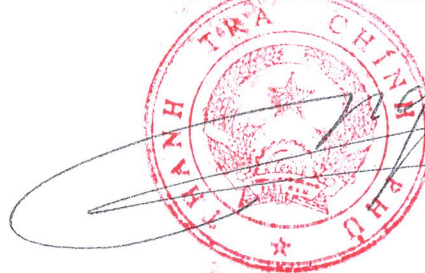
+ Tiếp nhận hồ sơ từ Thanh tra Chính phủ để điều tra, xử lý theo quy định của pháp luật đối với các sai phạm trong việc đầu tư góp vốn thành lập Công ty cổ phần Vận tải biển Hoa Sen của Công ty mẹ.

Việc báo cáo, kiểm tra thực hiện Kết luận thanh tra và chỉ đạo của Thủ tướng Chính phủ về cuộc thanh tra này thực hiện theo quy định của pháp luật về thanh tra. /.

Nơi nhận: *khau*

- Tổng thanh tra Chính phủ (để báo cáo)
- Các Phó Tổng TTCP;
- Vụ KH-TC-TH, TTCP;
- Vụ GS-TĐ&XLSTT, TTCP;
- Trung tâm Thông tin, TTCP (để đăng trên cổng TTĐT, TTCP);
- Tổng công ty Lương thực Miền Nam;
- Lưu: VT, Vụ I, HS Đoàn Ttra.

**KT. TỔNG THANH TRA
PHÓ TỔNG THANH TRA**

Ngô Văn Khánh